

Věc: Stanovisko školitele doktoranda k disertační práci

Téma disertační práce:

Analýza efektivity výuky chemie: případ žáka se specifickými poruchami učení

Autor: Mgr Wioleta Kopek-Putala
Studijní program: P1407 Chemie
Studijní obor: DR-DCHEM – Didaktika chemie
Školitel: Dr hab. Małgorzata Nodzyńska Prof. UP
Konzultant: Prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.

Každý má právo na vzdělání (...).

Veřejné orgány zajišťují občanům univerzální a rovný přístup ke vzdělání (...).

čl. 70 odst. 1 a 4 Ústavy Polské republiky

Abychom vysvětlili téma disertační práce, nejprve si vybereme citát z polské ústavy, který předpokládá, že každý člověk, bez ohledu na jeho zdravotní stav, intelektuální kapacitu nebo jiná omezení, má právo na vzdělání. Aby se však tento zákon proměnil ve skutečné činy, je nutný výzkum, který by ukázal, jak konkrétně pomoci žákovi se specifickými poruchami učení.

Cíle a postup řešení:

Protože vliv různých metod a technik výuky chemie (včetně ICT) na výsledky dosažené žáky s SVP nebyl v Polsku globálně studován, hlavním cílem práce bylo ověřit předpoklad, že inovativní způsoby práce zvýší kompetence zkoumaného žáka s SPU a změnit jeho postoje.

- 1. Vývoj metod a odpovídajících nástrojů pro práci s daným žákem s SVP.** Autorka analyzovala dostupné dokumenty týkající se zkoumaného žáka. Pohovorila s učiteli, kteří ho učili. Rovněž provedla pilotní studii. Na tomto základě vyvinula metody práce se žákem a vybrala a vyvinula nástroje pro práci s ním tak, aby zohledňovaly diagnostikované problémy žáka.
- 2. Ověření didaktické účinnosti navrhovaných metod a nástrojů práce.** V další části práce autorka zvolila případovou studii jako výzkumnou metodu pro testování efektivity vyvinutých metod a nástrojů pro práci se zkoumaným žákem. Sbírala údaje o zvýšení chemických kompetencí žáka v závislosti na metodách a formách práce. Zjistila, že pořadí typu lekce (tradiční / moderní s ICT) bylo účinnější než obrácené. Shromážďovala údaje o sebevyhodnocení žáka a prováděla pozorování týkající se změn chování a postoje žáka. Za účelem rozšíření výzkumu ověřila výsledky získané u hlavního testovaného žáka na příkladu druhého žáka. Na návrh oborové rady doktorského studia PřF Univerzity v Hradci Králové vyslovený při přijímacím řízení byl proveden také komplementární krátkodobý výzkum, zaměřený na částečnou kontrolu dopadů připravených intervencí na několik dalších žáků.
- 3. Přínos navržených zařízení a uvedené metodiky pedagogické praxi (edukačnímu procesu).** Autorka jako první v Polsku zkoumala, jak lze chemii naučit žáka s SPU (diagnostikovaným v Poradně PP). Našla, vybrala a vytvořila výukové zdroje tak, aby odpovídaly konkrétním problémům zkoumaného žáka z SPU. S využitím těchto materiálů vyvinula originální scénáře pro třídy. Tyto materiály mohou učitelům pomoci připravit kurzy pro žáky s podobným postižením. Práce je inovativní, když říká, že posloupnost tradičních / inovativních tříd zvyšuje stabilitu znalostí žáka. A obrácené pořadí někdy vede k zapomenutí znalostí. Cenným přínosem je hodnocení účinnosti některých učebních pomůcek z důvodu jejich dopadu na udržitelnost znalostí. Důležitým výsledkem disertační práce je také potvrzení, že každý žák, zejména žák SPU, je jiný, a proto každý vyžaduje individuální přístup. Použitá didaktická opatření lze použít pouze u žáků s podobnou diagnózou Poradně PP. Jednou z nejdůležitějších výhod této disertační práce je kombinace

didaktiky chemie a speciální pedagogiky. A prezentace konkrétní praktická řešení problémů žáka. Výsledky výzkumných měření jsou o to cennější, že jsou korigovány mnohaletými zkušenostmi autorky, nejen z její vlastní výuky, ale i průběžným srovnáváním s mezinárodním prostředím.

Význam činností doktoranda pro pedagogickou praxi:

Obecný příspěvek autora k rozvoji didaktiky je vyjádřen především kombinací problémů souvisejících s didaktikou chemie a speciální pedagogiky. PhD studentka si vybrala a vytvořila učební materiály, které zohledňovaly problémy zkoumaného žáka. Tyto materiály mohou být použity v případě žáků s podobnou diagnózou Poradně PP. Rozhodla, že pořadí typů lekcí je důležité (nejprve tradiční hodiny, pak inovativní).

Práce se žákem v rámci výzkumu na doktorát měla také osobní pozitivní efekt. Žák nejen získal požadované kompetence v chemii, ale také se zvýšila jeho sebevědomí. Většina jeho diagnostikovaných problémů se snížila. Rovněž se zlepšilo vnímání žáka jeho kolegy a učiteli. Lze tedy předpokládat, že doktorand dosáhl pedagogických a terapeutických úspěchů.

Formální a jazyková úroveň:

Předložená disertační práce má 121 stran, včetně obrazových materiálů, které lze považovat za nezbytnou podmínku srozumitelnosti předloženého textu, a jsou v souladu s názvem práce. Kromě základního textu autor vkládá 70 stran příloh, které doplňují provedený výzkum.

Spektrum autorem použité literatury se jeví dostatečně pestré (citovány publikace našich i zahraničních autorů, stejně jako využívání internetových zdrojů a encyklopedií) a má i odpovídající rozsah. Práce je vhodným způsobem strukturována, psána srozumitelným jazykem, což dokládá odpovídající stupeň zvládnutí zmiňované problematiky.

Mezi další pozitiva je nutno připočítat **výraznou mírou samostatnosti**, jak při vlastním tvorbě učební pomůcky, hledání jejího uplatnění, koncipování metodiky využití v praxi.

Z výše uvedených důvodů **doporučuji tuto disertační práci k obhajobě**

V Krakowie dne 21.05.2021

školitel Dr hab. Małgorzata Nodzyńska Prof. UP